

Frigjøringsdagen og Veterandagen, 8. mai 2015 –

Svein Roald Hansen

Tale og kransnedlegging, Kongeparken i Trysil

Veteraner,

Ordfører

Kjære alle sammen!

Minnesmerket vi står ved her minner oss om dramatiske og avgjørende øyeblikk i vårt lands nyere historie.

Krigen var kommet til Norge.

Konge, kronprins og regjeringen var på flukt fra nazistene.

Her kunne Kongen, vår tronarving og deler av regjeringen falt i bomberegnet.

Heldigvis gikk det annerledes.

Og like viktig: Kongen sa nei til nazistene.

Demokratiet sto opp mot diktaturet

På Elverum folkehøyskole hadde Stortinget, sent på kvelden den 9. April 1940 gitt regjeringen fullmaktene den trengte for å fortsette kampen fra London.

Stortinget trådte til side og satte i stedet Regjeringen og Kongen i stand til å fortsette kampen mot okkupasjon. For at Norge igjen skulle bli fritt og demokratisk.

I dag markerer vi at den kampen ble vunnet for 70 år siden.

Norge ble igjen fritt, selvstendig og demokratisk.

De som opplevde 8.mai 1945 husker kanskje først og fremst gleden.

Gleden friheten ga!

Men kampen hadde kostet.

Sivilbefolkningen på Elverum og her i Nybergsund var blant de første som måtte betale en høy pris for å verge konge og regjering, da tyskerne terrorbombet hjemstedene deres.

I dag minnes vi de mange som hadde gitt sine liv.

Vi minnes dem som sto opp mot overmakten da invasjonen kom.

Vi minnes alle dem som sto i kampen gjennom fem lange og krevende okkupasjonsår.

Vi er stolte av norske soldaters bidrag under krigen.

Gjennom de 70 år som er gått, har norske kvinner og menn igjen blitt kallet til innsats i kampen mot totalitære regimer og for fred og demokrati.

Fra innsatsen i Tysklands-brigaden etter krigen, i Koreakrigen, i FN-operasjonene i Libanon og andre steder, til mer enn ti-års innsats i Afghanistan.

Mer enn 120.000 norske kvinner og menn i krevende innsats for andres frihet og demokrati.

Altfor lenge ble disse veteranene oversett.

Derfor innførte vi for noen år siden, frigjøringsdagen 8. mai også som Veterandag.

Dagen vi både minnes frigjøringen – og - hedrer våre veteraner – gamle og nye.

Gjennom dem minnes vi i dag **alle** norske kvinner og menn som har ofret livet i fredens tjeneste. Hjemme og ute.

Det gjør vi med stolthet. Stolthet over de bidrag norske soldater har ytt i internasjonale operasjoner.

Og i taknemlighet. Våre veteraner har slåss for at våre barn skal leve i trygghet og frihet.

Uten våre veteraner ville Norge ikke vært det landet det er i dag.

120.000 norske kvinner og menn har reist ut i oppdrag for verdenssamfunnet. For FN. For NATO. Vært med å satt norske fotavtrykk i fredens tjeneste.

Norske skip har fraktet ut kjemiske våpen fra Syria.

Vi har bidratt til trygghet for skip langs Afrikas kyst.

I mer en ti år har nærmere 9000 av våre soldater vært på vakt i Afghanistan.

Akkurat som våre soldater fra 2. verdenskrig vet de som har deltatt i disse oppdragene:

- at kampen for frihet og demokrati ikke er gratis.

- at veien til fred går via samarbeid, ikke konflikt.
- at Norges fred er en del av verdens fred.

Det forsto de tusener av nordmenn som gjorde tjeneste i Tysklandsbrigaden.
Det forsto våre kvinner og menn som var i Libanon.
Det forstår alle våre veteraner,
fra Korea, Suez, Kongo, Gulfen, Balkan, Tsjad
- og mange andre steder.

Friheten er så kostbar at det aldri blir umoderne å feire den.

Den må plantes i hver ny generasjon.

Den må vinnes hver dag. Og forsvares hver dag.

Minnesmerket her i Kongeparken minner oss om at Kongen og landets demokratiske valgte ledelse sto opp for demokratiet i en mørk og krevende stund.

Det ga legitimitet og styrke til kampen for et fritt Norge.

Det går en lang og ubrutt linje fra motstandskampen under andre verdenskrig til innsatsen vi sammen med våre allierte gjør i Middelhavet og Afghanistan i dag.

Derfor feirer vi frigjøringsdagen med å takke, og hedre alle våre veteraner.

Alle dem som reiste ut i det samme oppdraget,

- for vår felles drøm om en fredeligere verden der mennesker kan leve sine liv i trygghet og frihet.